

Asia: VN/21366/2020-LVM-48

Lausuntopyyntö jakelutuen vaihtoehtoja koskevasta liikenne- ja viestintäministeriön arviomuistiosta

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset näkemyksenne jakelutuesta

Jos postinjakelu siirtyy kolmipäiväiseksi, sanoma- ja paikallislehtien julkaisemisen perusedellytykset muuttuvat radikaalisti.

Sanoma- ja paikallislehtien julkaiseminen perustuu koko maan kattavaan postinjakeluun. Ilman tätä jakelua lehtien tilaaminen perusjakelun alueelle eli haja-asutusalueille ja pienimpiin kuntiin ei olisi käytännössä mahdollista.

Pelkkää lehtien jakeluun perustuvaa jakelujärjestelmää ei ole sanoma- ja paikallislehtien nykyisillä tilaushinnoilla ja kuluttajien hyväksymällä hinnalla mahdollista järjestää muualle kuin suurimpiin kaupunkeihin ja taajamiin. Jos postinjakelu harvenee nykyisestä viisipäiväisestä jakelusta, tulee sanoma- ja paikallislehtien jakelu järjestää niiden osalta erityisjakelulla. Tuo jakeluverkko ei ole mahdollinen ilman valtion jakelutukea. Tämä tuki mahdollistaisi sanoma- ja paikallislehtien tilaamisen haja-asutusalueille ja pienimpiin kuntiin eli niille alueille, joilla lehtiä jaetaan postin perusjakelussa. Tuki, joka mahdollistaa tilaajalle paperisen lehden saamisen, on siis välttämätön.

Näkemyksenne kilpailutettavista tuotteista (5.1)

Sanoma- ja paikallislehtien ohessa tulee jakeluun olla mahdollista liittää myös muita tuotteita, kuten muita lehtiä ja kirjoja tai palveluja, kuten tavarankuljetuksia.

Näkemyksenne jakeluajasta (5.2)

Sanomalehtien kannalta tulisi jakelu olla mahdollisimman varhain eli painottuen aamuun ja aamupäivään. Sama koskee myös paikallislehtiä. Varhaisjakelua ei pidä kirjata tukisääntelyyn velvoittavana, mutta ehdottomasti sallittuna.

Näkemyksenne tukikauden pituudesta (5.3)

Tuen tulisi olla riittävän pitkäaikainen, jotta se takaisi suomalaisille tasapuoliset mahdollisuudet vastaanottaa sanoma- ja paikallislehtiä. Paperiset eli jaettavat lehdet ovat edelleen pääasiallinen lehtien lukumuoto maassamme. Tuen tulisi jatkua ensimmäisellä päätöksellä tämän vuosikymmenen loppuun saakka.

Näkemyksenne jakeluetäisyydestä (5.4)

Sanoma- ja paikallislehtien tilaajien kannalta lehden noutomatka on oleellinen kysymys. Lehden noutopaikan tulisi olla kävelymatkan päässä, sillä kaikilla tilaajilla ei haja-asutusalueillakaan ole käytettävissään autoa. Ongelma korostuu väestön ikääntyessä ja autoilun kallistuessa maakunnissa. Toisaalta minimietäisyyksien osalta ei ole järkevää kirjata nykykäytäntöjä kiristäviä velvoitteita.

Näkemyksenne kilpailutuspäivien määrästä (5.5)

Kilpailutuksen tulisi koskea viikonpäiviä maanantaista perjantaihin. Erityisen tärkeää kilpailutus on kohdistaa päiviin, joissa ei ole yleispalveluvelvoitetta.

Näkemyksenne kilpailutuksen aluekoosta (5.6)

Kilpailutuksen aluekoon tulisi olla kohtuullisen pieni, jotta markkinoilta löytyisi riittävästi kilpailutuksen osallistumiseen kykeneviä toimijoita. Alue voisi olla esimerkiksi seutukunta tai kunta tai mahdollisesti joukko kuntia. Maakunta on liian suuri kokonaisuus. Oleellista on saada aikaan aito kilpailu.

Muita mahdollisia seikkoja, jotka tulisi huomioida valmistelussa (5.7)

Jakelutuella tulisi turvata tilaajien oikeus tilata paperisia sanoma- ja paikallislehtiä koko maassa. Jakelutuki on tukea tilaajalle. Samalla se mahdollistaa sanoma- ja paikallislehtien julkaisemisen Suomen maakunnissa. Jos toimivaa jakelutukea ei ole, johtaa se lehtikuolemiin ja merkittäviin lehtien supistumisiin. Samalla paikkakunnallinen, alueellinen ja maakunnallinen tiedonvälitys heikkenee merkittävästi. Jakelun turvaaminen kytkeytyy oleellisesti alueellisen tasa-arvon ja tasapuolisuuden toteutumiseen. Kilpailutuksen ehdoissa syrjimättömyys ja tasapuolisuus ovat perusedellytyksiä.

Kangaskorpi Vesa
Keskisuomalainen Oyj